

Sluttelig blev hele Foretagendets internationale Karakter endnu yderligere fremhævet ved en Bestemmelse om, at de alt eksisterende meteorologiske og magnetiske Observatorier over hele Jorden skulde anmodes om i det paagældende Aar, at udvide deres Virksomhed og efter bestemte Regler samvirke med Polarstationerne.

Der kan derfor ingen Tvivl være om, at hvis Konferencens Ideer komme til Udførelse i det fornødne Omfang, vil Aaret 1881—82 yde et Bidrag til vor Kundskab om Jordklodens fysiske Forhold, som i Fuldstændighed langt vil overgaa alle tidligere Undersøgelser paa dette Omraade, og som med Sikkerhed kan paaregnes i forskjellige Retninger at ville give et epokegjørende Udbytte.

For *Danmarks* Vedkommende er det blevet bestemt, at oprette en Polarstation i Upernivik ($72^{\circ} 48'$ n. Br.), vor nordligste Koloni paa Vestkysten af Grønland. Forholdene paa dette Punkt ere fuldstændig arktiske; i 79 Døgn viser Solen sig ikke over Synskredsen, og de fire strengeste Vintermaaneder, December—Marts, have sædvanlig en Middeltemperatur af $\div 20^{\circ}$ C., imedens Termometret paa vindstille Dage kan gaa ned til, ja endog

under $\div 40^{\circ}$, Kviksølvets Frysepunkt. Sommervarmen bøder ikke paa denne strænge Kulde; thi Kolonien ligger paa en lille Ø, langt fra Fastlandet og omgivet af Baffinsbugtens kolde Vand; den varmeste Maaned, Juli, har derfor kun en Middeltemperatur af $\div 4\frac{1}{2}^{\circ}$, omtrent svarende til Midten af April hos os, og den højeste iagttagne Sommervarme er 15° , skjønt Solen hele Dagen er over Synskredsen; selv Midsommer fryser det gennemsnitlig hver anden Nat flere Grader. Vinden er fremherskende østlig om Vinteren, men vestlig og nordlig om Sommeren; Vindstille er meget hyppig, især om Vinteren, Storme ere derimod kun sjældne og komme næsten altid fra Sydvest og Syd.

Expeditionen er paaregnet at skulle bestaa af en Chef (Fysiker), en Medhjælper (Astronom) og 4 Observatorer, hvoriblandt en Læge. Den maa afgaa fra Kjøbenhavn i Slutningen af Maj 1881 og kan ikke ventes at være tilbage før i November 1882. Udgiften er anslaaet til omt. 40,000 Kroner; men Expeditionen vil da ogsaa kunne udstyres saa fuldstændig med de nyeste og bedste Instrumenter, at der vil være grundet Haab om, at de Resultater, den bringer med tilbage, ville gjøre Danmark Ære.

Gaucherne og deres Levevis,

af J. Fugl.

La Plata Staternes omflakkende, næsten halvville Rytterfolk, der lever af Kvægavl og Jagt, har faaet Navnet *Gaucha* (udtales: gavtsjo), d. v. s. Vandrer eller Løsgænger. Ordet er af indiansk Rod, og det er sammensat af gaun, jaun eller jeaun, at vandre, og af che, der paa spansk er blevet til cho, Menneske. De vidtstrakte Pampassletter bidrog naturligvis deres til, at de Mennesker, som valgte dem til deres Opholdssted, færdedes til Hest, og derfor kan nu Ordet *Gaucha* egentlig kun bruges om en omflakkende Rytter. Derimod bruges det uden Hensyn til Folkesfærd eller Race, Farve eller Kulturtrin; en *Gaucha* kan lige saa godt være en hvid som en farvet.

De første *Gauchaer* vare Flygtninge fra de spanske Kolonier eller Personer med Hang til Æventyr og til et ubundet Liv. De fandt, hvad de søgte, ved at drage ud i Campen. I den Tid maatte en *Gaucha* have alle de Egenskaber og Færdigheder, et saadant Liv kræver, og

baade være rede til at møde alle Slags Savn og Farer og optage Kampen med vilde Dyr og Mennesker. Han maatte kunne finde sig i at leve sit omflakkende Liv uden andre Hjælpkilder end dem, et udyrket og ubebcet Land frembød; uden Hjem eller Familieliv maatte han indskrænke sine Fornødenheder. Han hverken kjendte eller bøjede sig for nogen Øvrighed og trængte heller ikke til at værges af den; kun hvad der stemmede med hans eget Tykke og hans Lyst til ubunden Frihed var Lov for ham.

Siden *Azara* for omtrent 85 Aar siden skrev om *Gauchaerne*, have Forholdene forandret sig en Del. Det er nemlig i det hele kun paa de yderstliggende Stationer, at man endnu ser de for *Gauchaerne* særkjendelige Hytter af Huder (Toldos). Paa Yderstationerne maa *Beboerne* altid være færdige til at flygte for Indianerne, og derfor have de ogsaa altid hos sig Heste, der ere gode Løbere; efter Omstæn-

dighederne tager Gauchoen sin Hjord med sig paa Flugten eller lader den i Stikken. Vil han derimod tage Ophold i længere Tid, bygger han et Hus med Vægge af Græstørv eller, hvor han kan faa nogle Stolper eller Stokke, med Vægge klinede af Dynd paa Straa og stærke Remme. Men hertil bruges mest evropæiske Indvandrere, da en Gaucho hverken giver sig af med eller forstaar sig paa saadant Arbejde; en stærk Stok eller en Bjælke lægges fra den ene Gavl til den anden, og over den hænges det lette Tag af Straa eller Huder. En saadan Hytte (Rancho) har intet Loft og intet Gulv, og den er i det hele ikke højere end, at et voxent Menneske kan naa Taget med Hænderne. Ranchoen har ingen Vinduer, men en Dør-aabning paa hver Side; om Dagen dækkes den ene af disse, om Natten begge med Ox- eller Hestehuder. — Ellers paa Landet eller ogsaa i Udkanterne af Byerne ere Ranchoerne noget bedre indrettede, saa som med Trædøre, smaa Trælomme eller endog med smaa Glasvinduer samt Lærredsløft. Nærmest ved Byerne findes der dog ogsaa store og smukke Boliger. Dersom Ranchoen i Campen er indrettet til én Familie, har den gjerne to Rum, af hvilke det ene tjener til Sovekammer, medens det andet er Køkken. Undertiden har man Køkkenet i en lille Hytte for sig. Bohavet i en saadan Rancho er meget tarveligt. I Sovekammeret staar et sammenslaet eller med Remme sammenbundet Træstillads, hvor over der er spændt eller fastsømmet en Ox- eller Hestehud og som tjener til Seng. Desuden er der et Par efter samme Plan indrettede Stole eller Skamler, et Par Trækasser til Familiens Smaasager og mindre Klædningsstykker, og undertiden et lille Bord, samt, dersom der er et Pattebarn i Huset, en Vugge. Den sidste er imidlertid kun et Stykke Skind, som til Lettelse for Moderen hænger i Tagværket over hendes Leje. De større Børn sove paa Ranchoens Jordgulv. For Resten stiller Gauchoen kun ringe Krav til sin Soveplads; han er vant til at hjælpe sig med sit Sadeltøj og sin Kappe og ellers indrette sig som det falder, enten han er i Hus eller under fri Himmel.

Køkkenet, som tillige udgjør den fælles Dagligstue og afgiver Sovestedet for det mandlige Tyende, de større Børn, rejsende og andre tilfældig nærværende Personer, der ikke foretrække, hvad almindelig sker, at sove under aaben Himmel, har ingen Skorsten; men Røgen trækker bort igjennem en Aabning i Taget. Til Ildsted tjener en Fordybning midt i Gulvet, og den er gjerne omgivet med nogle Sten eller større Knokler. Men til et rigtigt og godt udstyret Gauchokøkken hører forskellige Redskaber og Varer. En Vandspand hænger saaledes i en Rem under Taget og ved den tillige et Drikkehorn; end videre findes der et Par Stegespid, en

Gryde og en Thekjedel. Paa en Hylde, lavet af et Stykke Skind, gjemmes det Kar, hvoraf Matéén drikkes, den uundværlige Maté-Calabazo med Sugerør, et Par Horn- eller Tinskeer, en Træ- eller Tinbakke, et Par Kopper, en Skindpose med Salt og en lignende med en Slags bitter The o. s. v. Som Køkkenstole bruger man Pandskaller af Oxer eller Heste, Hvalhvirler og Træklodser.

Gauchoens Bolig er altsaa meget simpel; men den kan dog være ret hyggelig, især hvor den ogsaa beboes af Kvinder. Renlighed og Orden er nemlig i det hele karakteristisk for den spanske Landbefolkning. Skjønt der, som sagt, kun findes Jordgulv i Ranchoerne, er dette altid fejlet og rent, og foran og omkring Boligen er der altid en pyntelig Gaardsplads. Da Mændene ikke holde af at arbejde uden til Hest, er det sjældnere at træffe en Haveplads ved Ranchoen.

Den samme Renlighed og Orden, som viser sig i Boligen, ser man ogsaa med Hensyn til Klæderne, og Linnedet er altid smukt hvidt. Naar Gauchoen er hjemme, har han derfor meget travlt med at sørge for sin Paa-klædning og sit Ridetøj. Han sysler da med af raa Huder at lave og istandsætte, hvad der trænges til. Han bruger aldeles ikke garvet Læder; men han gjennearbejder og valker den raa Hud, indtil den bliver saa bøjelig og blød, som man kan ønske sig. Den er da langt stærkere end garvet eller paa anden Maade kunstig virket Læder. Paa en højst ejendommelig Maade skaffer han sig de saakaldte Gauchostøvler. Til dem bruger han især Huden af Hestes eller Oxers Bagben; dog kan ogsaa mindre Dyrs Skind, saa som Kattes og Hundes, bruges dertil. Dette Skomagerarbejde indledes med at krænge Huden hel og frisk af Dyrene og derpaa at rense og skrabe den tynd med en skarp Kniv. Derefter strækkes, valkes og udvides den, indtil den faar en saadan Størrelse og Form, at den kan trækkes over Benet og slutte sig nøje til det. Den øverste Del af Støvlen bindes fast til Benet under Knæet, og den nederste Del af den er saaledes indrettet, at de to eller tre længste Tæer stikke uden for. En saadan Rigestøvle er let, smuk og meget hensigtsmæssig for en Gaucho. Tæerne stikke frit frem af Støvlen, fordi Gauchoen i Steden for Stigbøjle i Enden af Stigremmen kun bruger et lille Stykke Ben, en Pind eller lignende, der fanges saaledes imellem Tæerne, at Foden derved støttes, naar Rytteren ved at stige til Hest eller medens han rider har Brug derfor, hvilket dog sjældnere sker, da han i Almindelighed kaster sig frit paa Hesten, i det han lægger den venstre Haand med Tøjlen paa Hestens Hals. Dersom Gauchoen stundum har Stigbøjler af Træ, Horn eller Metal, ere de dog altid saa snævre, at alene Fodspidsen kan stikkes i dem, da det baade vilde være far-

ligt og uhensigtsmæssigt for ham at have hele Foden i Stighøjlen.

Gauchos Ridetøj kan være særdeles simpelt og dog tilstrækkeligt. Til Opsadlingen bruger han et Par Faareskind eller Dækkener og et Stykke Oxehud, til Sadel et Par Sadelpuder eller Pølser af raa eller garvet Hud, der sammenholdes med et Par Remme, og alt dette snøres fast paa Hesten med en 9—12 Tommer bred Gjerd af raa Oxehud; til sidst dækkes det hele med et Faareskind, der fæstes ved en tynd Rem. Naar saa Gauchoen har sin Lazo liggende oprinket paa Hestens Bag og fæstet til Sadelen, sine Bolas om Livet og sin Kniv i Bæltet, har han alt, hvad der kræves under hans Arbejde, hans Rejser og hans Færd i Campen. I hele Opsadlingen finder man hverken Metalringe eller Spænder, thi Gauchoen kan erstatte det altsammen med et Stykke raa Hud.

Ogsaa hans Klædning er meget praktisk, hvor simpel og prishillig den end kan være. Paa Hovedet har Gauchoen tit kun et Tørklæde, en Strimmel Tøj eller et Baand ligesom Indianernes Huincha. Faar han tilfældig en Hat, vil den snart i Regn og ved anden Mishandling faa den samme Form, som den havde, før Hattemageren dannede den til paa Hatteblokken, og saaledes passer den ham ogsaa langt bedre, da den saa ikke saa let flyver af, og da dens nedhængende Skygge ogsaa langt bedre værges imod Sol og Regn. Fortil maa han dog bøje Skyggen op efter for ikke at hindre Udsigten. Paa Overkroppen har Gauchoen kun et Stykke Linned og en Poncho, d. v. s. et Stykke Tøj med et Hul i Midten, hvorigjennem Hovedet stikkes; denne Poncho er tillige hans Sengetæppe. Paa Benene har han et Par meget vide Buxer af tyndt Lærred eller Cambridge med Frynseser for neden; et andet Stykke Tøj hænger løst fra Lænden ned imellem Benene og fæstes omkring Livet med en Rem, hvori ogsaa hænger den uundværlige lange Kniv, der trods Regeringens mange Forsøg og Forordninger endnu ikke er afskaffet. Det brede Læderbælte med Lommer eller Tasker til Fyrtøj, Zigarillos o. s. v. samt Ridestøvlerne fuldende Gauchos Dragt. Har han saa desuden en Flok gode Heste, behøver han ikke mere. Han føler sig fri som Himlens Fugle og Slettens vilde Dyr, og lige saa lidt som de sørger han for den Dag i Morgen.

Men den fremtrængende Kultur slutter med hver Dag snævrere og snævrere Kredse omkring Gauchoen og truer hans Frihed, Ro og Tilfredshed, i det den samtidig frister med før ukjendte Tilløkkelser, som et saadant Naturbarn ikke godt kan modstaa. Fabrikvarer fortrænge lidt efter lidt hans eget Arbejdes Frembringelser, og da

hans Ridetøj og dernæst hans Paaklædning er hans første Tanke, ødsler han derpaa i den Grad, hvad han har tjent, at han i sin Stadsdragt kan være flere Tusende Kroner værd. Hans Hest bliver fra Hoved til Hale og han selv fra Top til Taa prydet med Sølv; Bidslet, Ridepiskan, Knivens Skaft og Skede ere tit af massivt Sølv, og Sadel og Remme ere overalt prydede dermed; det brede Læderbælte er tæt oversaaet med Sølvknapper og sammenholdes med store Sølv- eller Guldspænder, medens Sporer og Stighbøjler af Sølv kunne veje et Par Pund Stykket. Og til Trods for al denne Rigdom bør maaske en saaledes udstyret Gaucho i en yderst simpel Hytte, og hans hele øvrige Ejendom er maaske en Flok Arbejdsheste og nogle meget tarvelige Flokke vilde Oxer og Heste.

Gauchoen tager til Takke med en meget tarvelig Føde. Under Maaltidet bruger han hverken Bord eller Opdækning. Stegespidet med Stegen stikkes fast i Jorden, og enhver afskærer det Stykke, han synes om. Suppekjødet lægges op paa en Bakke, medens Suppen, der ikke er synderlig kraftig, fordi det smaatskaarne Kjød koges meget lidt, bliver staaende i Gryden. Lidt Ris og Salt sættes til Suppen, og for at gjøre den velsmagende, tilsettes undertiden lidt Grønt; men man kan dog ogsaa godt undvære dette Kryderi. En Gaucho kan ogsaa undvære Salt, men hverken stegt Oxekjød eller Vand. For ikke mange Aar siden var det endnu Skik i Campen, at det udtrykkelig blev fastsat i Akkorden med Tyendet, at det skulde have Salt til Maden; ellers var Husbonden ikke nødt til at give det. Stegespidet er et langt og fladt, i den ene Ende tilspidset Stykke Jærn med en Hage i den øverste Ende; det stikkes igjennem et fladt tilskaaret Stykke Kjød, og dette hages fast paa Krogen. Derpaa sættes Spiddet i Jorden ved den ene Side af Ildstedet og i en saa passende Afstand fra Ilden, at Kjødet hverken bliver røget eller svedet. Af og til vendes og drejes Stegen, og efterhaanden som Ilden bliver til Gløder, flyttes Stegen nærmere til den og lægges til sidst i en passende Afstand over de spredte og udbrændte Gløder, indtil den er gennemstegt. En paa denne Maade tillavet Steg er meget mere velsmagende, end den, der steges i vore Ovne eller Gryder. Kjødet kan naturligvis ogsaa steges ved strax at lægges over godt udbrændte Gløder; men det bliver da næppe saa velsmagende. Man nøjes derfor ogsaa kun med en saadan Steg, hvor man ikke har et Stegespid eller et andet brugeligt Stykke Jærn, en Stok eller endog kun en Knokkel ved Haanden, eller naar man hurtig skal have stegt sig et lille Stykke Kjød. At drikke Måte næsten uafadelig, naar Tid og Lejlighed gives, er nu for Mænd og Kvinder en Lidenskab, som Gauchoen tidligere ikke kjendte.

Til Gauchoernes Gjerning hører ogsaa Slagtning. Det maa enhver af dem forstaa, og de ere i Virkeligheden ogsaa saa godt kjendte med Kroppens indre Dele, at de, naar de f. Ex. omtale legemlige Smerter, ikke som vi sige, at det smerter i Ryggen, Siden eller Maven, men nøje nævne, hvor Smerten er, saa som i Nyren, Leveren, højre eller venstre Lunge, Rygbenet, højre eller venstre Mørbrad o. s. v. Mange Mennesker mene i Almindelighed, at de svære Buenos-Aires Oxehuder faas af et særegent Slags store Oxer. Dette er dog ikke Tilfældet. Kvægracen er meget jævn, og for dens Forædling sker der saa godt som intet. Men Grunden til Hudernes udmærkede Egenskaber maa vistnok tilskrives den Frihed, hvorunder Kvæget opfødes, lever og færdes, samt at Handedyrene, hvis Huder mest udføres, tidlig blive skaarne. Desuden blive Huderne i det heldige Vejrlag, Landet har, godt behandlede, spilede, tørrede, pressede og omhyggelig gjemte.

Naar Gauchoerne om Aftenen samles ved Ildstedet i Køkkenet eller under aaben Himmel, fordrive de Tiden, medens Aftensmaden tillaves, med at drikke Maté og med Samtale og Fortællinger om Gauchoedrifter. Eller ogsaa spilles der paa Guitaren, der sjælden mangler i en Gaucho-bolig, og der synges om Kjærlighed eller til Ære for Selskabet eller for enkelte Personer eller til Dans, især den yndede „el gato“, som danses af to og hvortil der ikke bruges mere end tre til fire Kvadratalen Plads. I Fritiden søge Gauchoerne ogsaa gjerne hen til den nærmeste Kro eller til Kjøbmandshuset, der findes overalt, hvor Landet er nogenlunde beboet. Her morer man sig paa forskjellig Maade; men i Almindelighed kommer det paa disse Steder let til Uvenskab og endog til Kamp paa Kniven, som altid sidder meget løs i Skeden. En Gaucho har for det meste et Spil Kaart i Bæltet, og han spiller, hvor han kan faa Lejlighed dertil: ved Kroerne, i Køkkenerne og hvor som helst han kan faa Medspillere. Gauchoerne spille med saa stor Lidenskab, at de, naar de i Campen overraskes af Regn, stikke Hovederne sammen under et Sadeldækket eller en Hud og fortsætte Spillet. Tit bortspille de alt, hvad de eje, paa Hesten og Kniven nær, og Spillet ender da med en blodig Kamp. For fremmede er det meget farligt at gaa imellem i en saadan Strid; thi Gauchoen vil opfatte det som et Indgreb i hans personlige Frihed. Det er derfor ikke ualmindeligt, at saadanne Slagsmaal ske i manges Nærværelse, uden at en eneste gjør Mine til at skille de kæmpende fra hinanden eller søge at hindre Drab. Regeringen har stræbt at hindre disse Kampe; men de lokale Forhold og Gauchoens ejendommelige Opfattelse af Frihed og Ret have gjort dens Bestræbelser til intet. Imidlertid gjør dog

Almenoplysningen, som der virkes meget for i de sydlige Stater, ogsaa i denne Henseende gode, skjønt langsomme Fremskridt.

Enhver Gaucho maa være meget dygtig i at kaste Lazo og Bolas. Men han har ogsaa øvet sig deri fra sin tidligste Ungdom, og det er stadig Drengenes kjæreste Tidsfordriv med en Snor som Lazo og med en Traad med et Par Knokler som Bolas at kaste til Maal efter de mindre Husdyr og Fugle. Lazoen er, som man véd, et af raa Oxehud snoet eller flettet Tov, indtil 60 Fod langt og med en Ring i den ene Ende, hvorved der kan dannes en Løkke; den anden Ende fæstes til den brede og stærke Sadelgjord. Lazoen rindes op i Haanden, og saa snart den er kastet hen over det flygtende Bytte, standses den dertil afrettede Gauchohest med Hovedet vendt fra det flygtende Dyr og rede til at modstaa det Ryk, som kommer i det Øjeblik Dyrer har løbet Lazoen helt ud, og hvorved endog den største Oxen styrter til Jorden. Det er unægtelig interessant at se, hvorledes en Gaucho i vild Fart, svingende sin Lazo over Hovedet, sikkert kaster den omkring Oxens Horn og ved et hurtigt Tag, i det den falder ned om Hornene, snører Løkken sammen. — Bolas ere i Almindelighed Stenkugler, som ere overtrukne med Skind og forbundne med tynde, stærke og af ugarvet Skind snoede Remme, der ere 3—4 Fod lange. Til større Dyr bruges Bolas med tre Kugler og til mindre Dyr og Strudser to mindre Kugler. En af Kuglerne holder man i Haanden og efter at have givet den anden eller de to andre den fornødne Svingkraft, kaster man dem efter det flygtende Dyrs Ben. I samme Nu som et Ben under Flugten rammes af Bolasstrængene, vikle disse sig tillige saa fast og sikkert om det andet Ben, at det flygtende Dyr enten styrter eller standses. Bolas bruges især imod hurtigløbende Dyr, som man vanskeligt kan komme nær nok til med Lazoen eller som ere saa smaa, at denne ikke kan bruges. Før man havde Bagladningsbøsser, vare Lazo og Bolas farlige og virksomme Vaaben. De bruges ogsaa ved Overfald paa Vej og Campfarende, og jeg regner det for et saare heldigt Tilfælde, at jeg en Gang var lykkelig nok til at kaste Lazoløkken af i det Øjeblik, den dalede ned omkring mit Hoved. Heste kunne dog vænnes til at galopere med Bolas om Bagbenene, og Diktatoren Rosas holdt altid flere Rideheste, som idelig bleve øvede heri; derved skal han ogsaa have frelst sig selv fra at blive fanget, da han flygtede efter sin sidste Kamp ved Cepedo.

Væddeløb og Strudsejagt høre ogsaa til Gauchoens bedste Glæder. Alle Gauchoheste ere vænede til Kapløb med andre Heste og Dyr, og de øves stadig, ogsaa naar Gauchoerne mødes i deres ledige Timer. Ved Kapløb

ride kun to Personer ad Gangen, og hver af dem har Ret til i det uendelige at standse, før de overskride et forud bestemt Udgangspunkt. De vende saa begge tilbage og tage nyt Tilløb, indtil de komme overens om at overskride Udgangspunktet. De kunne saaledes ride Tilløb i flere Timer, og undertiden maa Løbet udsættes til en følgende Dag. Da en Struds kan løbe langt hurtigere end en Hest, skulde man ikke mene, at en enkelt Rytter kunde komme nær nok til at slynge sine Bolas imod den. Men da Strudsen, som alt Vildt paa aaben Mark, altid flygter i Buckredse for at kunne holde Øje med Forfølgeren, kan denne skyde Gjenvej og derved trætte sit Bytte, indtil han kommer det nær nok. For to Jægere er Jagten naturligvis langt lettere.

En Gaucho jager i Almindelighed ikke Fuglevildt; thi hans Jagtrejskaber egne sig ikke dertil. Agerhønsjagt gjør dog en Undtagelse, i det han let kan fange eller slaa Agerhønsene ihjel, hvor Græsset ikke er saa højt, at de kunne skjule sig. Naar han nemlig omtrent har set, hvor Fuglene have slaaet sig ned, rider Gauchoen langsomt i en Kreds omkring Stedet, i det han stadig indsnævrer Kredsen ved at svinge ind imod Midtpunktet og fægter i Luften med Ridepiskan eller en Stok. Til sidst kommer han paa denne Maade Fuglen nær nok til at kunne ramme den. Man kan ogsaa fæste en lille Løkke af Hestehaar i Enden af Stokken og kaste den omkring Agerhønsens Hoved. Dersom Fuglen ikke bliver truffet, flyver den naturligvis bort og maa da paa ny opsøges. I den gode Jagttid kom især Gauchodrene tit ind til Byerne med Hesten helt læsset med Agerhøns, som stundum endog kun kostede 12—16 Øre Parret.

Gauchos Liv er virkelig ikke misundelsesværdigt. Han er indskrænket til Livets første Nødvendigheder; om Dagen er han udsat for at vansmægte af Heden, og om Natten gennemsnær Kulden ham. Han er idelig i Fare for Liv og Lemmer, baade naar han arbejder og naar han morer sig. Arbejdet udføres rigtignok for det meste til Hest, men ikke des mindre er det tit i høj Grad trættende. Har han endelig ved sin Stræbsomhed samlet sig en lille Flok Kvæg, staaer han dog idelig i Fare for, at den kan forsvinde ved pludseligt Uvejr, ødelæggende Tørke, Oversvømmelser eller Indianer-Indfald. Politiske Uroligheder lægge hvert Øjeblik Beslag paa ham, hans Heste og hans Kvæg, og han kjender intet til et kultiveret Livs Bekvemmeligheder og Nydelser. Han er ikke des mindre glad i sin Stilling, stolt af sin, mere indbildte end virkelige Frihed og af sine Færdigheder, og han foragter al Bløddagtighed og forfinet Liv. Han sørger ikke ængstelig for den Dag i Morgen; med stoisk Ro bøjer han sig for det uundgaaelige og giver uden

Tøven Afkald paa alle Bekvemmeligheder, alle Goder, ja! selv paa Livet. Det falder ham tungest, dersom han skal skille sig ved sin Hest, uden hvilken han ikke vilde kunne fortsætte sit Gaucholiv.

Nu om Stunder gives der kun faa af disse ægte Gauchoer, fordi Kulturen stadig udbreder sig videre over de store Pampassletter, og man kan tit høre en Gaucho klage over, at den gyldne Frihedstid nu er forbi. Men de vidtstrakte Sletter med deres talrige Hjorder af Heste og Kvæg og den nødvendige Kjendskab til at vogte og tæmme dem, gjør dog endnu til en vis Grad det fri Gaucholiv muligt og nødvendigt. Efterhaanden som Regeringen har kunnet strække sin Haand ud over Sletterne, har den indskrænket det ubundne Gaucholiv. Det er blevet lettere for Gauchoen at faa sit Livsophold, og ved Estancierne har han saa tillige lært at sætte Pris paa selv at eje noget, at samle og opdrætte Kvæg og at leve i et ordnet Familieliv. Og da nu Fædrift er de store Steppers vigtigste og eneste Næringsvej, maa enhver Campbeboer i højere eller ringere Grad være Gaucho, hvad enten han bor i en Hytte eller paa en Herregaard, har fast Bopæl eller færdes fra Sted til andet som Løsgænger, saa at Navnet Gaucho i Nutiden egentlig kan bruges om hele Steppebefolkningen i Almindelighed.

Nu er Gauchoen egentlig kun Hyrde, men af et eget Slags; han skal nemlig vogte halvvildt Kvæg. Ingen maa nu eje helvilde Hjorder inden for den af Regeringen fastsatte Grænse, saa at Ejerne maa sørge for at have dem til en vis Grad tæmmede, d. v. s. de maa være vænede til at opholde sig paa et vist Omraade, hvor man om Natten da samler dem ligesom i en Fold. Med Kvæget sker dette paa følgende Maade: Ejeren (Estanciero) samler saa mange Gauchoer, som han har Brug for, omkring sig, hver med sin Flok tæmmede og dertil afrettede Ride- eller Arbejdsheste. Dette vilde ikke være muligt, dersom Løsgængeri var forbudt. Ejeren maa desuden altid have nogle, 10—20 i dette Øjemed tæmmede Oxer. Disse ere nemlig vænede til at gaa i Coral, d. v. s. med Pæleværk indesluttede Gaarde eller Folde, som findes ved alle Boliger i Campen og hvori de i Almindelighed overnatte. Disse Oxer drives ud i Campen, og det vilde Kvæg bliver derpaa enkelvis eller i Smaaflokke drevet til dem og ind i Folden. Dermed fortsættes i flere Dage, indtil man har faaet samlet saa meget Kvæg, som man ønsker. Dette er et haardt og halsbrækkende Arbejde. Fra Solens Opgang til dens Nedgang maa Gauchoen være i Sadlen, mangan Gang uden at holde Hvil eller Maaltid, og i vildt Ridt maa han ride over Stok og Sten, Ujævnheder og Vandløb for med Lazoen at jage Dyrene, som af al Magt stræbe at undfly Forfølgerne. Naar da endelig

ved Solens Nedgang Folden er godt stænget for den samlede Flok, giver man sig til at slagte, stoge, spise og drikke indtil langt ud paa Natten. Til sidst indretter enhver sig et Leje for at sove nogle faa Timer, og længe før Dag finder man igjen Folkene omkring Ilden, i det de drikke Maté og en eller anden steger sig et Kjødstykke.

Saa snart der er samlet Kvæg nok i Folden, holdes det indestængt i den, indtil det er udsultet, hvilket i Reglen tager 2—3 Dage. Derpaa lukkes Kvæget ud for at græsse en Times Tid, omringet og vogtet af Gauchoerne, og saa lukkes det atter ind i Folden til næste Dag. Dette gjentages daglig med længere og længere Græsningstid og færre Vogtere, indtil Flokken er vænnet til at holde sig samlet. Den bringes da ud i Campen til det Omraade, hvor den fremtidig skal græsse, og hvor den endnu i længere Tid vogtes, baade medens den græsser og hviler. Kvæget søger omsider af sig selv hen til denne Hvileplads, og man har nu, hvad man kalder en Rodéo, hvilket er Navnet baade paa en saadan tæmmede Flok Kvæg og paa Hvilepladsen. Vogtningen kan derefter indskrænkes til det daglige Arbejde at samle Kvæget ind, naar det gaar for langt ud, og dette sker derved, at en Mand rider langs Græselinjen og jager det Kvæg ind efter, der har spredt sig for langt ud imod Græsen. Da Heste og Kvæg ere kjendte med denne Manøvre og have stor Frygt for en Gaucho, hans Lazo og hans Bolas, løbe de strax ind imod deres Græsningspladser, saa snart han kommer jagende, i det han svinger Ridepisen, Ponchoen eller andre Ting i Haanden. Et Par Mand ere nok til denne daglige Vogtning af flere tusende Stykker Kvæg og Heste, der ere spredte over et Par Mile Land. Dersom Omraadet og Driften er meget stor, har man længst ude i Græselinjen Stationer, med Bolig for en Gaucho, som har Tilladelse til at eje mindre Hjorder, imod at han sørger for den daglige Pasning langs et vist Stykke af Græsen og efter Akkord hjælper til ved de periodiske større Arbejder paa Estancien.

Heste have en naturlig Tilbøjelighed til at gaa i Smaaflokke (Manada), der hver føres af sin Hingst, som ikke taaler nogen Medbejler. Derfor kunne flere Flokke ikke samles til en sluttet Flok (Rodeo), men kun nærmes til et vist Græsningsomraade ved, at man sørger for at hver Manada har en saakaldet Moderhoppe, der for saa vidt er tæmmede, at man kan gaa til den og binde to eller tre af dens Ben sammen, saa at den kun vanskeligt og langsomt kan gaa. Den faar en Klokke bundet omkring Halsen, og den forlades nu ikke af de Heste, der efterhaanden vænnes til at gaa hos den. Ogsaa de helt tæmmede Ride- og Arbejdsheste gaa saaledes i Flok. Enhver Gaucho maa for at kunne faa Arbejde paa

Estancierne eje en Flok paa 10—12 Heste. Ude paa Sletten møder man derfor overalt rejsende, der altid ride i Galop og jage en Flok Heste foran sig. Naar vil skifte Hest, standses Flokken; den afrettede Moderhoppe, som aldrig bruges til Ridning eller til Arbejde og derfor ikke er bange, naar man nærmer sig til den, bliver staaende stille, efter at Spænderemmen er fæstet paa Benene af den, og ved og omkring den fanger man nu til Fods en ny Ridehest. Hvor ringe Lyst en Hest end kan have til at lade sig fange, er dens Lyst til at blive hos Flokken dog langt større. Dersom den er meget vild, fanges den ved med Lazoen at lægge Snare for den i Nærheden af Moderhoppen. Naar man holder Hvil eller overnatter, lægges Spænderemmen paa Moderhoppen, saa at den ikke kan komme langt bort, og man lader Flokken derefter rolig gaa og græsse. Da man dog altid maa have en Hest ved Haanden, bindes ogsaa én ved Hjælp af Lazoen. Men i den aabne Slette lader det sig ikke saa let gjøre, dersom ikke Gauchoen havde fundet paa en sindrig Udvej. Med sin store Kniv graver han nemlig et Hul i Jorden, binder Lazoen fast til Skaffet og lægger derpaa Kniven ned i Hullet og fylder dette paa ny med Jord, som stemples fast; ingen Tøjrepæl kan holde bedre.

Da der hverken mangler Land eller Græsning til Fædriftens Udvidelse, holdes der naturligvis stor Hævd over Tillægsdyrene, og da der bruges en utrolig Mængde Heste til Camparbejdet, til Hæren og til Indianerne, anvendes i Almindelighed Hopperne ikke til Arbejde eller til Ridning. Det holdes endog for upassende, og for faa Aar siden blev der endnu alle Vegne raabt efter den, der kom ridende paa en Hoppe.

Fordi Kvæg og Heste ere blevne vænnede til et vist Hjemsted, ere de dog derfor endnu langt fra helt tæmmede. Hertil kræves en særlig Fremgangsmaade. Af Kvæg er det meget faa Stykker, der blive tæmmede til Trækoxer eller Malkekvæg, og dette er mere Landbrugerens og Vognmandens Sag end Gauchoernes. Derimod er det udelukkende Gauchoarbejde at tæmme og indøve Heste til Ridebrug og til Arbejde i Campen. Hestene blive først brækkede ind til Rideheste, og dette sker saa pludselig og saa brutalt, at der er Fare baade for Rytterens og for Hestens Liv og Lemmer. Ved Mishandling tæmmes Hesten saa hurtig i Løbet af faa Dage, at det i vild Tilstand stolteste Dyr ikke længer ligner sig selv. Men denne Fremgangsmaade er en ligefrem Følge af Forholdene og især paa Grund af det store Forbrug. Den fangne vilde Hest kastes om, dens Ben sammenbindes og dens Hoved trykkes imod Jorden, medens man pudser og klipper dens Man, Hale og Sokker. Derpaa lægger man paa den en stærk Grime og et Bidsel, der

kun er dannet af en stærk, tynd Rem, som forener Tøjlerne og bindes stramt om Underkæben saaledes, at Underlæben er tilbagekrænget. Den ene Ende af Lazoen bindes sluttelig til Grimetøjlen, medens Tøjlen fra Bidslet bindes om Hestens Hals. Efter at Benene ere løste, men dog kun saaledes at Forbenene ere sammenbundne ved en Drageknude, for at de kunne løses ved et Ryk, faar Hesten Tilladelse til at rejse sig. En Gaucho holder i Lazoen. Ængstet, men ogsaa oplivet af den Tanke, at den atter har sin Frihed, farer Hesten af Sted for at undfly; men et rask Ryk i Lazoen er tilstrækkeligt til at rive den over Ende, saa at den endog triller flere Gange rundt. Saa snart Dyret kommer til sig selv, springer det paa ny op, søger atter at flygte, men med samme Udfald, og dette fortsættes, indtil den er overtydet om, at Flugt er unyttig. Den bliver da enten liggende paa Jorden eller staar stille, naar den har rejst sig, indtil man ved Jagen og Skrig skræmmer den, saa at den igjen farer af Sted og styrter. Endelig bliver den ved denne Behandling saa ængstelig og stædig, at man ikke kan faa den af Pletten, skjønt Gauchoen af al Magt trækker i Lazoen. Denne Stædighed bruger man saa til at kaste Sadelstøjet paa den, løsne Tøjlerne og frigjøre Forbenene, en Gaucho svinger sig op i Sadlen, og Lazoen bliver løst fra Grimetøjlen, som tilkastes Rytteren. Hesten farer dog ikke af Sted saa hurtig, som man skulde vente, dels fordi den nærmest tænker paa at blive fri for den uvante Byrde og dels fordi Rytteren ved kraftige Ryk i Bidslet, som fremkalder stor Smerte i Undermundten, og ved at vende dens Hoved snart til den ene og snart til den anden Side hindrer den i at løbe. Dersom det er nødvendigt, stikker Gauchoen sine store Sporer op imellem Sadelhuderne, og han sidder da som fastvoxet til Sadelen, saa at han bliver siddende, hvor meget end Hesten slaar ud eller stejler. Desuden har Medhjælperen hurtig sat sig til Hest og følger nu med for at standse og dreje den vilde Hest ved at ride ind paa den med mere eller mindre Kraft, et Arbejde, som enhver Gauchohest er godt øvet i og hvorved den, naar den har Tilløb nok, kan kaste en anden Hest eller en Oxe til Jorden. Det første Ridt gaar kun et Par hundrede Skridt bort fra Folden og derpaa tilbage til den. Dernæst bindes Hesten med Hovedet til Foldens Pæleværk, og en Spænderem lægges om dens Bagben paa en saadan Maade, at Hesten, dersom den vil slaa ud, kastes til Jorden. Til sidst bliver den træt og bliver nu rolig staaende, og enten det er godt eller daarligt Vejr, maa den staa saaledes opbundet uden Æde eller Drikke indtil næste Dag. Dens Mod er da stærkt svækket, saa at den uden Vanskelighed opsadles og faar sin anden

Ridetur, og efter saadanne 3—4 Dages Ridt er den halvt tilredet; den taaler rigtignok ikke Jærnbidsel, men den kan dog nu rides af enhver Gaucho. Hestens videre Indøvelse sker efterhaanden paa Jagt, ved Kapløb o. s. v. Alle tamme Heste i Landet ere blevne brækkede ind paa denne Maade. Derfor hænder det ogsaa undertiden, at Hesten, man rider, naar man ikke passer nøje paa, pludselig sætter af Sted efter det flygtende Kvæg, hvilket kan være slemt nok for en uøvet Rytter. Jeg kan imidlertid takke denne Omstændighed for, at jeg en Gang slap for et Par „Gauchos malos“.

Hverken Gauchoen eller nogen anden Beboer af Campen, hverken Mand eller Kvinde, indlader sig paa at gaa nok saa lille et Stykke Vej, med mindre han er nødt dertil for at skaffe sig en Hest. En Gaucho, som tjente mig, blev meget opbragt, da jeg befalede ham at gaa et Ærinde, fordi der ingen Hest var ved Haanden; men da jeg ændrede min Ordre til at gaa ud og fange en Hest, som var dobbelt saa langt borte, fandt han, at alt var i Orden. Og jeg selv maatte, da jeg efter mange Aars Ophold paa Pampaerne kom til Kjøbenhavn, tænke mig om for at indse, at jeg meget godt kunde gaa fra Kongens Nytorv til Toldboden, og jeg har været i en slem Vaande for silde om Aftenen, da ingen Vogn var at faa, at komme fra midt i Store Kongensgade til Hotel „Kongen af Danmark.“

Overalt paa Landet træffer man stor Gæstfrihed og et venligt Væsen, især hos den simple og mere udannede Klasse. Dette er en ligefrem Følge af Vane og de naturlige Forhold. Imidlertid indskrænkes nu den uegennyttige Forekommenhed imod rejsende og trængende noget ved den stærkt voxende Indvandring og ved den stigende Pris paa alt. For 20—30 Aar siden kostede et Pund Kjød i Buenos Aires et Par Øre, og i Campen vilde det have været uartigt at tilbyde Betaling for Kjød, enten man saa trængte til lidt eller meget. Det agtedes for en simpel Folkeret for intet at faa det Stykke Kjød, der krævedes til et Maaltid. Derfor kostede det kun et Ord at faa Tilladelse til at slagte til øjeblikkeligt Brug af en Estancia-Ejers Kvæghjord, og at tilbyde sin Hjælp var fra hans Side kun simpel Høflighed. I Campen spiste man kun sjælden Faarekjød, skjønt der ved enhver Estancia var en stor Faareflok for det Tilfælde, at man ikke hurtig nok kunde faa Oxekjød. Ulden blev ikke brugt, fordi dens Værdi den Gang var saa ringe i Forhold til Arbejdslønnen og Forsendelsesomkostningerne, at det slet ikke kunde lønne sig at samle den. Jeg har 1850 været Vidne til, at en Estanciero, som boede 40 Mil syd for Buenos Aires blev glædelig overrasket, da der blev budt ham 25 Øre for Stykket, dersom Kjøberen maatte udtage nogle

af de fedeste og bedste Faar for at prøve, om det kunde svare Regning at bringe dem til Buenos Aires. Et Stykke Slagtekvæg kostede den Gang med Hud og Haar 8—10 Kroner, og magert Kvæg noget mindre end Huden var værd. En Flok Kvæg, stort og smaat, fedt og magert imellem hverandre, kostede omtrent 2 Kroner Stykket. Utæmmede Heste vare enkeltvis i samme Pris. Hvor $\frac{3}{4}$ □ Mil (en □ legua) tidligere kostede 4000 Kroner, koster den nu 40—50.000. Kvæg og Heste have nu allerede i flere Aar haft den tidobbelte Værdi, og Faar indtil den tyvedobbelte. Mangen Gaucho, som tidligere var bleven træt af det omflakkende Liv, som havde samlet sig et Par Tusende Stykker Heste og Kvæg og som den Gang i Stilling og Velstand kunde sammenlignes med en jævn dansk Husmand, blev derved pludselig velstaaende. I Nærheden af Buenos Aires og de større Byer ere Forholdene nu næsten europæiske, og her føler derfor Gauchoen sig som fremmed.

Nu til Dags er det for Resten slet ingen Skam, men tværtimod en Ære at være Gaucho eller at kaldes saaledes, fordi man derved tillægges en Gauchos gode Egenskaber, nemlig at være en god Rytter, at være dygtig til at bruge Lazo og Bolas og forstaa sig paa Heste og Kvæg efter Landets Skik; man siger ogsaa om en snarraadig Mand, der viser, at han har de nævnte Egenskaber,

„es un Gaucho“ uden Hensyn til, om han er udannet eller dannet, rig eller fattig eller om han i andre Henseender ikke er Gaucho. Man har saaledes tillagt Rosas Navnet Gaucho og for saa vidt med Rette, som han havde tilbragt sin Ungdom paa Pampas-Sletten og i høj Grad havde tilegnet sig Camplivets Vaner. Naar der siges om en Mand, „es un Gaucho“, menes dermed, at han kun er Gaucho uden al Dannelse. Ved „Gaucho malo“ menes en ildesindet Gaucho; en Gaucho efter gammel Stil kaldes „Gaucho chucaro“, d. v. s. en vild Gaucho; af disse er der kun saa tilbage.

Som Følge af Gauchoens Karakter og Tænkemaade laaner han villig Øre til Kamp imod det civiliserede Samfunds Love og Forholdsregler, der ere i Strid med hans Frihedslyst. Politiske Æventyrere og Partigængere have derfor ogsaa tidligere tit haft let ved at samle en Flok Gauchoer omkring sig; men da disse ved mange og gjentagne Erfaringer have set, at der kun vanker Tab og braadne Pander, ere de omsider blevne noget klogere, hvilket ogsaa viste sig ved den sidste Revolution 1874. Oprørspartiet, der havde vundet de bedste Gauchoførere, mente, at det vilde være let at samle alle Gauchoerne under deres Fane; men de havde taget Fejl. Kun ved Trudsler og ved Tvang kunde de samle nogle enkelte, som ved første Løjlighed atter spredtes som Avner for Vinden.

Orlogsskonnerten „Ingolfs“ Expedition i Danmarksstrædet 1879,

til Dels efter et Foredrag af Kaptajn **A. Mourier** i Flaaden.

(Hermed Tavle III og IV.)

Efter at jeg ifjor Vinter var bleven udnævnt til Chef for Orlogsskonnerten „Ingolf“, der var bestemt til at tiltræde sit første Togt som Stationsskib i de islandske Farvande, modtog jeg bl. a. fra Marineministeriet en Ordre om Rejsens meteorologiske Side, der gik ud paa følgende:

1) Der skulde styres retvisende Vest fra Snefellsjøklen, indtil Iskanten naaedes, og derfra drejes NØ. over og langs Iskanten styres op igjennem Strædet. Hvor langt var ikke angivet i Ministeriets Ordre. 2) Fra Kap Langenæs eller Melrakkasletten skulde der styres retvisende Nord, indtil vi naaede Iskanten eller den gjennemgaaende Polarstrøm, hvorved forstaaes, at Vandets Temperatur er under 0° igjennem alle Dybder fra Overfladen og ned til Bunden. 3) Fra Kap Langenæs ligeledes øst efter mod et nærmere

betegnet Punkt paa 65° 53' N. Br. og 7° 18' V. Lgd., omtrent 40 Mil fra Land, det Punkt, hvortil den norske Professor Mohr paa en meteorologisk Expedition 1876 fra Namsos i Norge var kommet vester efter, og hvor daarligt Vejr havde hindret den videre Fremtrængen imod Island. Havets Dybde var paa dette Sted 1163 Favne, og iskoldt Vand fandtes allerede 200 Favne under Overfladen. 4) Paa Østkysten af Island skulde der forsøges Stik*) mod Øst for at bestemme Mægtigheden af den kolde Strøm, der antages at løbe syd

*) Ved „Stik“ forstaaes en Linje, der udløbes fra Land i bestemt Retning, og som gjøres til Gjenstand for Undersøgelser i videnskabelig Henseende.